

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכם ובעזרי

פרשת בראשית

קיצור ליקוטי מוהר"ן

סימן יט'

יב. רחיצת מים חמים בערב שבת קדש היא בחינת תקון הבריית וכן קריאת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום היא גם כן בחינת תקון הבריית:

יג. על-ידי שמעלה הטוב שבתרגום ומשלים את הלשון-הקדש שבו נברא העולם שהוא בחינת שבירת ובטול תאוות נאוף. על-ידי-זה נתגדל ונתעורר הכח של האותיות של לשון-הקדש שיש בכל דבר שפעולם שהם כח ה' שכל מעשה בראשית:

יד. ומי שזוכה לזה כפי"ל אזי זוכה לאכילה ושתייה ושאר תענוגים כמו שצריך. כי צריכין שתהיה עקר אכילה ושתייה ושאר תענוגים מהתנוצצות האותיות שכל דבר בבחינת: "ויאכל וישת ויטיב לבו" (רות ג' ז), שהיתה אכילתו ושתייתו מהארת והתנוצצות האותיות של ל"ב (שלושים ושנים) אלהים שבמעשה בראשית שיש בכל דבר שזהו בחינת ברפת המזון (זהר הקדוש ויקהל, רי"ח). כי המזון נתברך על-ידי שלמות לשון-הקדש על-ידי שמעוררים ומאירים את האותיות שכל דבר:

טו. מי שהוא חכם לבד יכול להבין בחכמתו ולידע האותיות שיש בכל דבר (כמבואר בפנים). אבל שירגיש ויתענג רק מהצדו אויות בבחינת ויאכל וישת כפי"ל לזכות שיהיו כל תענוגיו רק מהאותיות שכל דבר זה אי אפשר כי אם כשזוכה לשלמות לשון-הקדש. דהינו כשזוכה לשבר תאוות המשגל לגמרי ולהשלים את הלשון-הקדש עד שיביא התנוצצות חדש בלשון-הקדש, דהינו בהאותיות שכל דבר. ועל-ידי-זה זוכה לבחינת: "וימציון יסעדך" (תהלים כ' ג) שתהיה סעדתו דהינו אכילה ושתייה וכל התענוגים מציון וסימן האותיות המצינים ומסמנים בכל דבר:

טז. ומי שאוחז בבחינה זאת מזה מאיר לבו פי שם הלב הוא על-ידי שמקבל ונזון משופרא דשופרא (זהר-הקדוש בלק רכ"א): מל"ב (משלשים ושנים) אלהים של מעשה בראשית וכו' כפי"ל. ועל-ידי התנוצצות האור שמקבל לבו מל"ב (משלשים ושנים) אלהים הנ"ל על-ידי-זה מתנוצץ פניו באור הזה וזוכה לזכך את הפנים כל-כך עד שיוכל לעורר אחרים בתשובה על-ידי שישתכלו בפנים שלו לבד שיראה כל אחד את עצמו בפנים שלו כמו במראה ויראה איך הוא משקע בחשך. עד שבלא תוכחה ובלא מוסר יעורר את חברו בתשובה רק ממה שביט בפנים שלו לבד המאירות:

שיחות מוהר"ן

סימן: עג-עד

יש צדיקים שמגלין ואומרים תיכף מה שהם רואים. ואלו הצדיקים נשמתם הוא מבחינת אותיות מנצפ"ך. וזהו: "מנצפ"ך צופים אמרום" (קלז). אלו שהם מבחינת מנצפ"ך, שהוא בחינת צמצום כידוע (קלח), מה שרואים וצופים הם אומרים ואינם יכולים להחזיק אצלם. אבל יש צדיקים ששרשם מבחינה גבוה יותר שהוא בחינת הרחבה, הם יכולים להחזיק אצלם כל מה שרואין:

בענין התפלה, לפעמים אין להאדם שום התלהבות בהתפלה, וצריכין לעשות לעצמו התלהבות וחמימות ולב בוער להתפלה. כמו למשל שנמצא לפעמים שהאדם עושה לעצמו רגו עד שבא ככעס ונתרגו, כמו שאומרים העולם בלשון אשכנז "ער שניצט זיך איין רגו" (קלט). כמו כן ממש בקדושה בענין התפלה צריכים לפעמים לעשות לעצמו רגו ויעשה לו חמימות ותבערת הלב בדבורי התפלה, אזי וויא איינר שניצט זיך א רגו, ועל ידי זה יבוא אחר כך באמת להתלהבות וחמימות הלב בהתפלה, ויזכה שיבער לבו להשם יתברך, ויתפלל בהתלהבות גדול:

וכן בענין השמחה, בפרט בשעת התפלה שצריכין שתהיה התפלה בשמחה גדולה וצריכין להכריח עצמו לשמח עצמו בכל מה שיכול כדי לזכות לשמחה ובפרט בשעת התפלה וכמובא על פסוק: אמרה לאלקי בעודי וכו' עין שם(קמ). ואם לפעמים דעתו מבולבל ואינו יכול בשום אופן לשמח עצמו, אז עצתו שיעשה עצמו כאלו הוא שמת, ואף על פי שבתחילה עדין אין השמחה באמת בלב, אף על פי כן על ידי שעושה עצמו כאלו הוא שמת על ידי זה יזכה אחר כך באמת לשמחה. ועצה זאת היא עצה גדולה מאד גם בכל הדברים שבקדושה. שבתחילה צריכין לעשות עצמו כאלו הוא להוט אחר אותו הדבר שבקדושה ואחר כך זוכין באמת לזה. והבן מאד:

שבחי מוהר"ן

סדר הנסיעה שלו לארץ ישראל – סימן לא (המשך)

הפציר אותו הגדול הנ"ל ואמר לרבנו זכרונו לברכה, בלשון זה: ידענו שכבוד תורת לא בא לארץ ישראל כשאר ההמון כמוחין דקטנות, דהיינו כדי לילך ארבע אמות בארץ ישראל ויהיה בן עולם הבא או שאר מחשבות כאלו כדרך אנשים פשוטים. רק בודאי כבוד תורתו בא לכאן כמוחין גדלות ולפעול השגה גדולה בעבודת הבורא יתברך. על כן רצונו לידע באיזה נקודה מנקודת ארץ ישראל נכנס כבוד תורתו, ומה הוא רוצה לפעול כאן בעבודת הבורא. ואני מוכן לשרתו בגופי ובנפש רוח נשמה שלי וכו':

והשיב לו רבנו: ידיד נפשי, אל תצערו אותי בדבר זה. כי לא דבר קל הוא לגלות לכם, חס ושלו, מה העבודה הזאת ובשביל מה באתי לפה. ואולי אני מושבע ועומד על זה וכו'. והתחיל שוב הרב הגדול הנ"ל להפציר אותו מאד. ואמר: שאלתנו ובקשתנו על כל פנים ילמדנו רבנו איזה חדוש מחדושי הנחמדים והנעימים אשר חננו ה'. יחננו גם כן ויטעימונו מהם. ואין כוננתו חס ושלו לאיזה פניה. רק כוננתו לשמוע חידושי תורה מפיו הקדוש, אולי יתעורר לבבנו מחדש לעבודתו יתברך, וגם אולי נזכה ממילא להבין ולהשכיל איזה רמיוז מהנקודה הנ"ל: מיד התחיל רבנו, זכרונו לברכה, להתלהב מאד ברשפי רשפי שלהבת י"ק ופניו נבערו ונתלהבו כלפידים ממש. ומחמת ההתלהבות תסמר שערות ראשו, והשליך הכובע עליו מעל ראשו, והתחיל לדבר בלשון זה: הידעתם סוד כוננת התפלין? השיב לו הנ"ל קצת כוננת. אמר לו: לא, לא זו הדרך של כוננת תפלין, וכיון שאינכם יודעים סוד כוננת תפלין אינכם יודעים סוד ארבע רוחות של ארץ ישראל. ועכשיו אתחיל לגלות לכם איזה רמו מזה. ויהי כאשר התחיל לדבר התחיל לצאת דם מגרונו, ואמר להחכם הנ"ל: עתה ראו בעיניכם כי אין מסכימים מן השמים לגלות לכם דבר. ותכף כשראה החכם הנ"ל זאת בעיניו, נענע לו ראשו, וביקש אותו מאד שימחול לו מה שהטריח אותו כל כך, ונבהל מאד בזה. ולא רצה לזוז משם עד שמחל לו רבנו זכרונו לברכה:

אות: מב

אות עג' (המשך)

מי שגפף חס ושלום, למקומות הרחוקים מהקדשה מאד עד שבביכול אי אפשר למצא שם אלקותו יתברך, כי על מקומות אלו נאמר: "וכבודי לאחר לא אתן". אך באמת גם הם מקבלים חיות ממנו יתברך רק שהחיות אלקות אשר שם באלו המקומות הוא סתום ונעלם מאד בטוד חלל הפנוי. ודיקא אלו המקומות מקבלין חיות מבחינה עליונה מאד בחינת המאמר סתום. ועל פן עקר עצתו שיחפש ויבקש את השם יתברך גם משם, כי באמת גם שם נעלם השם יתברך רק שאי אפשר למצאו שם בשום שכל וסברא כי אם על ידי הבקשה והחפוש בבחינת: "איה מקום כבודו". ומי שרוצה להפגס אל דרכי הקדשה באמת אי אפשר לו לנכס בשלמות פי אם כשמוספין אותו בבחינה זאת שגופל למקומות כאלו. וכשמחזיק את עצמו על פי הנ"ל אז יזכה שתהיה הירידה תכלית העליה. כמבאר בפנים ועקר ההתחזקות הוא שידע חסרון דעת האנושי שבאמת אין לנו שום שכל כלל כמו שכתוב: "כי בער אנכי מאיש" וכו' ואנו מחייבים לבטל ולהשליך שכלנו לגמרי רק להאמין בדברי הצדיקי אמת, שבאמת יש חיות אלקות אפלו במקומות הרחוקים מאד מאד, רק שאי אפשר בשום שכל אנושי למצא שם כבוד אלקותו יתברך מאחר ששם פנוי מאלקותו יתברך, בבחינת: "וכבודי לאחר לא אתן", רק צריכים שם לחפשו ולבקש "איה מקום כבודו" פנ"ל ורק על ידי זה יעלה בתכלית העליה פנ"ל כי עקר חיות וההתחזקות של הרחוקים מאד שגפלו למקומות כאלו שהם מבחינת חלל הפנוי פנ"ל עקר החיות שלהם הוא בבחינת רכיבא. כי אין רואין שם שום אור והוא דק מן הדק והוא נדחה ונתעלם בפני כל הכנס לשם בדרך דבר הרך שנדחה בפני כל. ושם דיקא זהו עקר ההתחזקות על ידי בחינת רכיבא הנ"ל שהוא בחינת: "הרפו ודעו כי אנכי אלהים" וכו', ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה, לעולם יהא אדם רך פקנה ואל יהיה קשה כארו. כי קנה אפלו כל הרוחות שבגולם אין יכולין להזיזו ממקומו, דיקא על ידי זה שהוא רך ונכפף בפני כל ואף על פי כן הוא חזק ואמיץ מאד בשרשו ואין יכולין הרוחות לעקרו ממקומו, מה שאין כן אם היה קשה כארו וכו', וכמו כן במקומות כאלו שהם בחינת חלל הפנוי והרוח סערה של הסטרא אחרא מתגבר שם מאד שם אסור להפגס בקשיות ותרוצים כלל, בבחינת: "אל תקשו לבבכם", כי שם עקר ההתחזקות דיקא על ידי שהוא רך פקנה ועל כל השאלות והמניעות והקשיות והבלבולים הן מעצמו הן מאחרים על כלם לא ישיב דבר, בבחינת: "ואהי כאיש אשר לא שומע ואין בפיו תוכחות", כי הקשיות והבלבולים הבאים משם אי אפשר לישיב פנ"ל. ואף על פי כן יהיה חזק באמונה מאד פקנה הרך הנשרש בפנים שאף על פי שגראה כנכפף מפני הרוחות אף על פי כן הוא חזק בשרשו מאד. כמו כן צריך האדם שיהיה חזק באמונתו אשר קבלנו מאבותינו ורבותינו ולא ישמע לשום קשיא ובלבול הבאים ממקומות כאלו ולא ישיב עליהם כלל, כאלו אין בפיו מענה עד שנדמה להם כאלו הוא נכפף בפניהם חס ושלום ובאמת זהו עקר ההתחזקותו בבחינת רך פקנה פנ"ל, כי שם במקומות כאלו אם ירצה להפגס שם בקשיות ותרוצים, אזי ישאר בחשך לגמרי, כי אי אפשר לישיב הקשיות והבלבולים הבאים משם. על פן צריכין שם להיות רך בחינת רך פקנה לבלי להשיב דבר רק להיות חזק בשרש גדול, הינו להתחזק באמונה שלמה ולבקש ולחפש את השם יתברך גם משם בבחינת: "איה מקום כבודו" הנ"ל ואז דיקא יזכה לתכלית העליה פנ"ל. ועקר תקון העולם בשלמות שיהיה על ידי משיח בן יוסף ומשיח בן דוד הוא רק על ידי בחינת רך פקנה הנ"ל ועל פן נקרא יוסף "אברך" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: אב בחכמה ורך וכו', הינו אף על פי שהוא אב בחכמה אף על פי כן הוא רך פקנה, וכן בדרך נאמר: "ואנכי היום רך ומשוח מלך". ובענין זה של בחינת רכיבא יש הרבה לדבר, אבל אי אפשר לבאר בכתב והמשפיל החפץ באמת יבין מדעתו, אין צריכים להיות רך פקנה ואף על פי כן יהיה חזק בשרשו מאד ואדרבא, על ידי הרכות על ידי זה עקר חזקו ותקפו ליצח (שם הלכה ו אות ח)

ועין בזהר הקדוש פרשת בלק דף קצ"ה מאריך מאד בגדל יקרת תפלת העני עין שם וכל זה נאמר אפלו בעני סתם שמתפלל על צרכיו על החקו ועניותו בגשמיות, מפל שפן וכל שפן כשמתחיל האדם לרחם על עצמו ומרגיש עניותו ודחוקו במעשים טובים וטוען לפני השם יתברך ומתחנן אליו לקרבו לעבודתו ושופך לבו לפניו בבכיה ותחנונים פמה וכמה יקרה תפלה זו בעיני השם יתברך יותר מפל.

התפלות שבעולם ואף-על-פי שזה פמה שמתפלל ומתבודד ונדמה לו שלא פעל כלל, אף-על-פי-כן כל דבור ודבור אינו נאבד וכלם מנויים וספורים ונגזרים באוצרותיו יתברך וגם כי אי אפשר להאדם כלל לידע בזה הגוף אם פעל בעבודת השם אם לאו ואפלו אם לא פעל כל ימיו כי אם פחוט השערה אחת גם זה יקר מפל חיי העולם הזה ועל פן צריכין להתחזק בזה מאד בלי שעור, וכשיהיה חזק פנ"ל בבחינת: "נפתולי אלהים נפתלתי", אז סוף כל סוף בודאי יזכה לפעל בקשתו ולהתקרב להשם יתברך באמת ולהיות שוה עם אחיו הכשרים והצדיקים (לקוטי הלכות, הלכות תפלין, הלכה ה').

ליקוטי עצות

ערך בושה

א. צריך האדם להתבייש מאד לפני השם יתברך, שלא לעשות נגד רצונו, חס ושלום, מכל שכן שלא לעשות איזה חטא ועוון, חס ושלום, והבושה היא מעלה גדולה מאד כי עקר היראה היא הבושה. ואם לא ימשיך עליו בושה דקדושה בעולם הזה, כנוצר לעיל יתבייש בעולם הבא, שזה קשה מכל העוונות, כי צער הבושה לעתיד לבוא קשה מאד מאד והוא קשה יותר אפילו מגיהנם המור. ואפלו כל צדיק יתבייש בפני חברו הגדול ממנו במעלה. ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה, על זה: אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה, מכל שכן וכל שכן איך יתביישו החוטאים, חס ושלום, שאי אפשר לשער בעולם הזה גדל הצער והמרירות של הבושה הזאת בעולם הבא, רחמנא לצלן. וכשזוכה לבושה דקדושה לכל יחטא, כנוצר לעיל, על ידי זה זוכה לתפלה ולשמחה ולעזות דקדושה ולהתקרב ולהכלל בצדיקי אמת ולקבל מהם אמונה בתכלית השלמות (כב):

ב. צריך להרגיל את עצמו לדבר בינו לבין קונו באמת גדול, עד שיעורר את לבבו באמת, עד שיתחיל לדבר בחמימות שבלב דברי אמת שבלבו בהתעוררות בתשובה, עד שיראה פחיתותו וגדולת הבורא, עד שיתבייש מאד מלפניו יתברך. כי עד עכשו השליך חטאותיו אחר כתפיו ולא עין בהם, ועכשו כשיודע אותם, אזי נכנס בו בושה גדולה על גדל פשעיו כנגד רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין. ובתחילה הבושה עדין אינה בפעל על פניו, כי חטאותיו מטמטמין שכלו וידיעתו על ידי רוח שטות שבקרבו. על כן קדם שזוכה לתשובה שלמה אין לו דעת כל כך שיתבייש כראוי לו להתבייש לפי עצם פשעיו. ולפי גדולת הבורא יתברך שפשע כנגדו. אבל אחר כך כשעושה תשובה ומסיר ממנו הטפשות ונתוסף בו שכל, אזי הוא מתבייש ביותר ונתגלה הבושה על פניו. וזאת הבושה היא בחינת אור התפילין שהם סימן על דבקות הבורא יתברך, והיא בחינת קרון אור הפנים ועל ידי הבושה הזאת מוחלין לו כל עונותיו ומדבק את עצמו בעץ החיים [עין דבור או' ז'] (לח):

ספר המידות

אות גאווה

- ח. מי שלכו רם עליו, ידע שהשעה מצלחת עליו:
- ט. מי שמושיע לעניים, יש בו כח בהסתכלות על בעלי גאווה להשפיל אותם.
- י. מי שהולך בשוק ונופל, בידוע שהוא גדול:
- יא. סגולה לבטל גאווה, שישתתף בצרתן של ישראל:
- יב. עני - שהרשע רודף אותו תדע שהעני הוא בעל גאווה:
- יג. על ידי גאווה נופל מאמונתו: